herpy

GRODOR

Red-legged Kassina

Phlyctimantis maculatus

Phlyctimantis maculatus är en slank, nattaktiv groda från Östafrika och nordöstra Sydafrika med gråbrun, mörkfläckig rygg och knallröda fält på insidan av bakbenen. Den går och springer hellre än hoppar, klättrar i grenar på natten och gräver ner sig på dagen. Arten är härdig och kan hållas i par eller små grupper, men grodynglen behöver ovanligt lång tid på sig för att bli till grodor.

Familj: Hyperoliidae Tidigare namn: *Kassina maculata; Hylambates maculatus* **Mild hudgift**

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**6-8 cm** nos-kloaklängd
Livslängd	**10-15 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande, marklevande och grävande**
Biotop	**Savann och våtmark**
Hudgift	**Mild** Tvätta händerna efter kontakt och håll fingrarna borta från ögon och mun
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**75 × 60 × 60 cm** L × B × H för 3 vuxna djur
Temperatur, dag	**22-27 °C**
Temperatur, natt	**20-23 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vatten	**Vattendel** djup 5 cm
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Föda	**Insekter**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodyngel i vatten**
Ägglägging	**I vatten**
Ägg per läggning	**300**
Läggningar per år	**2-3**
Kläckning	**3-5 dagar** vid 24 °C
Larvtid	**150-300 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Alger/växter och färdigfoder**
Yngelvård	**Ingen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Phlyctimantis maculatus är en medelstor, smal groda. Hanarna blir 6-7 cm från nos till kloak, honorna något större och rundare, och de största djuren når 8 cm. Ryggen är silverskimrande grå till gråbrun, ibland grönaktig, med ett leopardliknande mönster av mörkbruna till svarta fläckar som var och en har en ljus kant. Insidan av bakbenen är klarröd, en färg som bara syns när grodan rör sig och som skrämmer rovdjur. Buken är vit och sträv. Grodan kan skifta från ljus till mörk, både för att smälta in i omgivningen och för att styra sin temperatur. Ögonen är stora med lodräta pupiller, och tårna har välutvecklade häftskivor som hjälper den att klättra. I stället för att hoppa går eller springer den på bakbenen.

Arten tillhör familjen Hyperoliidae och beskrevs av Duméril 1853 som *Hylambates maculatus*. Den stod länge i släktet *Kassina* som *Kassina maculata* och flyttades 2016 till *Phlyctimantis* av Portik och Blackburn. Nyare översikter för den åter i *Hylambates*, så alla tre släktnamnen används fortfarande. Inga underarter har beskrivits.

Huden innehåller försvarsämnen. *P. maculatus* avger en karakteristisk lukt när den hanteras och smakar så illa att många rovdjur lämnar den ifred. Det beror på aminer och peptider som caerulein och kassinin från hudkörtlarna. Hur ämnena verkar på människor är inte dokumenterat, så hudgiften räknas som mild: tvätta händerna efter kontakt och håll dem borta från ögon, mun och sår. Ämnena bildas i själva huden, och inget tyder på att uppfödda djur saknar dem.

Utbredning och livsmiljö

Phlyctimantis maculatus lever i den tropiska och subtropiska delen av Afrikas östkust: Kenya, Tanzania, Malawi, Moçambique, det östra låglandet i Zimbabwe, Eswatini och nordöstra Sydafrika. I Sydafrika går utbredningen från Pafuri i nordöstra Limpopo genom östra Mpumalanga till kustlandet i KwaZulu-Natal, bland annat kring Kosi Bay, Hluhluwe och iSimangaliso, och arten finns i Krugerparken. Den är framför allt en låglandsart, men har också hittats i Vumbabergen i Zimbabwe på 1.400 meters höjd.

> **Naturlig utbredning:** Kenya, Tanzania, Malawi, Moçambique, Zimbabwe, Sydafrika och Eswatini.

LIVSMILJÖ

Phlyctimantis maculatus lever i busksavann, snår, gräsmarker och skogsbryn och i sumpmarker, kärr, dammar och landsbygdsträdgårdar, så länge det finns sötvatten eller hög luftfuktighet i närheten. Många av livsmiljöerna blir till sumpområden under regntiden. Arten förökar sig i tätt bevuxna vattenhål, kärr och dammar.

Grodan är nattaktiv. På dagen ligger den gömd i tät vegetation som vass och papyrus, under trädstammar, i bladvecken på bananplantor eller nedgrävd i fuktig jord. På natten klättrar den upp i träd och höga buskar för att jaga. Under den torra vintern har den hittats i hålor som den själv grävt i den fuktiga gyttjan på botten av uttorkade vattenhål, eller under fuktigt avfall. I Sydafrika börjar parningstiden som regel i början av november och varar till slutet av februari, beroende på regnet. Temperatur och luftfuktighet i livsmiljöerna är inte dokumenterade.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett par eller en trio ska ha ett terrarium på minst 75 × 60 × 60 cm (längd × bredd × höjd), och stor botten är viktigare än höjd: *Phlyctimantis maculatus* lever mest på marken, men klättrar gärna upp till omkring 50 cm. Använd glas eller PVC, för trä tål inte fukten.

Botten ska vara 8-10 cm djup så att grodorna kan gräva ner sig, till exempel kokosfiber, torv eller bark med ett lager mossa överst som håller kvar fukten. Ge både fuktiga och torrare områden. Grenar, rötter och kraftiga växter ger klättermöjligheter, men låt det mesta av botten vara fritt. Korkbark och tät plantering ger skydd, och en avskärmad bakvägg gör djuren trygga. Ta bort spillning, döda växtrester och foderrester varje dag, och skölj lösa föremål regelbundet med varmt vatten utan rengöringsmedel.

TEMPERATUR

På dagen hålls terrariet på 22-27 °C, något varmare i ena änden än i den andra, och på natten på 20-23 °C. I många rum klarar lysrören det mesta av uppvärmningen, annars används en termostatstyrd värmematta, värmekabel eller värmelampa. Grodorna får inte kunna komma i direkt kontakt med lamporna.

Mät med en termometer och en hygrometer och läs av dem minst en gång om dagen. En egentlig vintervila är inte nödvändig, men en torrtid ingår i aveln (se Parning).

Läs mer: Värme och temperatur Läs mer: Vintervila och årstider

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ligger på dagen på 60-70 % och får gärna stiga till 70-80 % på natten. Spraya varje kväll med ljummet vatten, gärna med ett tidsstyrt spraysystem, så att fuktigheten stiger när ljuset släcks. På morgonen ska ventilationen få ner fuktigheten igen: dagg på rutan och växterna är bra när ljuset tänds, men den ska torka in under förmiddagen. Gör den inte

det är ventilationen för dålig. Undvik drag.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Terrariet ska ha en vattendel som täcker ungefär en fjärdedel av bottnen, med omkring 5 cm vatten och låga kanter eller en gren, så att grodorna lätt tar sig upp igen. Använd mjukt, pH-neutralt vatten utan klor, till exempel osmosvatten eller kranvatten som fått stå minst ett dygn, till både vattendel och sprayning. Vattnet byts minst tre gånger i veckan och helst varje dag. Amfibier tar upp ämnen genom huden, så använd aldrig rengöringsmedel i eller omkring vattnet.

LJUS OCH UVB

UVB rekommenderas, eftersom D3 i pulverform ensamt inte är en säker lösning. Ett UV-index på 2-3 vid den varmaste platsen (Ferguson-zon 2) är lämpligt, med skugga i resten av terrariet så att grodorna själva kan välja. Glas stoppar UVB, och lysrörens UVB avtar efter några månader utan att man kan se det, så de ska bytas regelbundet. Ge 12-14 timmars ljus om dagen styrt av en timer. Ett svagt nattljus gör det möjligt att se grodorna jaga när huvudljuset är släckt.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

P. maculatus äter insekter och i naturen även mindre grodor. I terrariet används syrsor, gräshoppor, flugor, malar och kalkmaskar, och foderdjuren får högst vara lika stora som avståndet mellan grodans ögon. Unga grodor kan börja med bananflugor. Vuxna utfodras 2-3 gånger i veckan, unga dagligen. Utfodra gärna när ljuset släcks, men de flesta djur tar också foder på dagen. Ta bort levande foderdjur som inte blivit uppätna, så att de inte stör de vilande grodorna.

Foderdjuren göds upp före utfodring och dammas med ett tillskott. En fast plan är ett kalkrikt multivitamin vid varje utfodring, kalk med magnesium var fjärde gång, D3 var åttonde och A-vitamin var tolfte. Ge bara få foderdjur åt gången, eftersom de snabbt putsar av sig pulvret.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

BETEENDE OCH HANTERING

P. maculatus är skygg och ligger större delen av dagen gömd eller nedgrävd. På natten blir den aktiv, klättrar och går på jakt. Hanarna ropar med ett högt, kort kvack som upprepas med mellanrum.

Arten kan hållas som par eller trio, en hane och två honor, och är inte aggressiv mot artfränder. Djuren ska dock vara ungefär lika stora, eftersom större grodor kan äta mindre. Grodan bör inte hanteras, eftersom ämnen från människohud lätt tas upp genom grodans hud. Ska den flyttas, låt den gå eller hoppa ner i en behållare. Är hantering ofrånkomlig, skölj händerna noga i rent vatten utan tvål före och tvätta dem med tvål efteråt.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honorna blir i genomsnitt större och rundare än hanarna. Hanen känns igen på den svarta strupsäcken med en ofta gul hudplatta ovanpå och på lätet. Åldern vid könsmognad är inte dokumenterad.

PARNING

I naturen förökar sig *Phlyctimantis maculatus* under regntiden. Hanarna samlas vid vattnet sent på eftermiddagen eller tidigt på kvällen och ropar, först från vattnet, gömda under överhängande växter, senare från växter upp till 50 cm över vattnet. En villig hona som kommer fram blir grepen om av hanen.

I fångenskap efterliknas årstiderna: en torr period på omkring två till tre månader, då bottnen är djup och hålls lätt fuktig eftersom grodorna gräver ner sig, och därefter en blöt period på sommaren med 80-100 % luftfuktighet och sprayning flera gånger om dagen. Ljus och temperatur ändras inte. Vattendelen ska ha vattenväxter som äggen kan sättas på.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Äggen fästs ett och ett eller i små rader på växter precis under vattenytan. En läggning är på upp till 300 ägg, och en hona kan lägga två till tre gånger om året. Det minsta antalet är inte dokumenterat. Det finns ingen yngelvård. Flytta växterna med äggen till ett separat uppfödningskar med akvarieväxter och 24 °C varmt vatten.

Grodynglen blir stora och fisklika, upp till 13 cm långa, med en hög svansfåra som börjar helt uppe på huvudet. De utfodras med alger, finhackade fiskfoderflingor och krossade akvarieväxter. God vattenkvalitet är avgörande. Felnäring och dåliga förhållanden i uppfödningskaret ger sannolikt missbildningar, till exempel grodyngel utan frambenen eller med förkrympta frambenen.

Läs mer: Uppfödning av grodyngel

METAMORFOS

Vid 24 °C kläcks äggen efter 3-5 dagar. Grodynglen behöver ovanligt lång tid för att bli till grodor: metamorfosen börjar efter omkring fem månader och är avslutad efter omkring tio. När metamorfosen börjar ska karet täckas med nät, så att ungarna inte rymmer.

När frambenen bryter fram läggs flytande korkflingor eller en sluttande landdel i karet, så att ungarna kan kravla upp, och levande foder ska finnas till hands.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nymetamorfoserade ungarna utfodras dagligen med små levande foderdjur som bananflugor och nykläckta syrsor, dammade med tillskott. De ska ha ett fuktigt, men välventilerat uppfödningsterrarium med gömställen och en låg vattenskål. Håll dem i grupper av ungefär samma storlek, eftersom större grodor äter mindre. Tillväxt och ålder vid flyt till vuxenterrariet är inte dokumenterade.

Hälsa och vanliga misstag

Phlyctimantis maculatus är härdig när skötseln fungerar. De typiska problemen är:

- Svamp-, bakterie- och tarmparasitinfektioner, särskilt i ett smutsigt terrarium eller vid fel fuktighet, temperatur eller ljus.
- Smitta från nya djur. Håll dem i karantän i ett par veckor, och låt dem gärna testas för chytridsvamp (Batrachochytrium dendrobatidis), som dödar grodor i stor skala.
- Skelettsjukdom vid brist på kalk och D3. Den är svår att bota när den väl har uppstått.
- Missbildningar vid metamorfosen, sannolikt på grund av fel foder till föräldrar eller grodyngel.

Sök en veterinär med kunskap om amfibier om grodan blir mindre aktiv, tappar i vikt, äter dåligt eller får hudförändringar eller onormal träck. Ta gärna med färsk träck för undersökning.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.